

FİİLLER

Aksâm-ı seb'a

NÂKİS FİİLLER

السلام عليكم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

AKSÂM-I SEB'A

Kök harflerinin cinsine göre fiiller
yedi kısma ayrılırlar.

Bu tasnife aksâm-ı seb'a denmektedir.

AKSÂM-I SEB'A

Bu fiillerin üç tanesi sahih,
dört tanesi ise illetli fiillerdir.

İLLETLİ FİİLLER

Lefif

Misal

Nâkıs

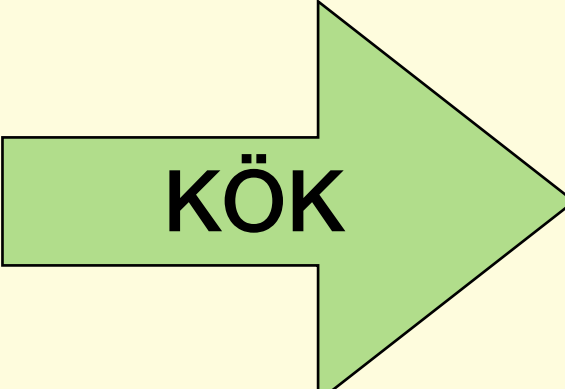
Ecvef

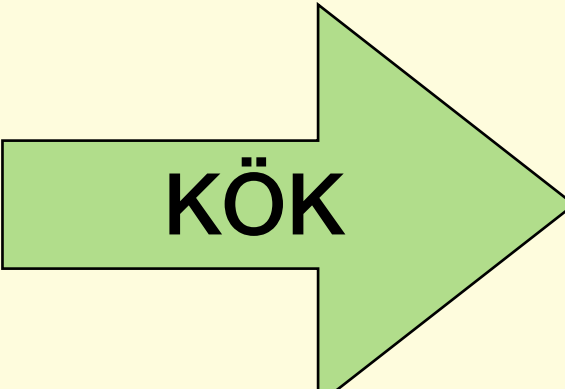
Nâkıs Fiiiller

NÂKİS FİİLLER

Üçüncü kök harfi illetli olan fiillerdir.

NÂKİS FİİLLER

ن س ي : unuttu KÖK

د ع و : çağırdı KÖK

Nâkıs fiiller,
4 bâbdan gelirler.

Muzari	Mazi	Bâblar
يَدْعُو	دَعَا	1. Bâb
يَحْمِي	حَمَى	2. Bâb
يَرْعَى	رَعَى	3. Bâb
يَنْسَى	نَسِيَ	4. Bâb

	Muzari		Mazi	Bâblar
Dua ediyor	يَدْعُو	Dua etti	دَعَا	1. Bâb
Koruyor	يَحْمِي	Korudu	حَمَى	2. Bâb
Gözetiyor	يَرْعَى	Gözetti	رَعَى	3. Bâb
Unutuyor	يَنْسَى	Unuttu	نَسِيَ	4. Bâb

Emir	Muzari	Mazi	Bâblar
أُدْعُ	يَدْعُو	دَعَا	1. Bâb
إِخْمِ	يَخْمِي	حَمَى	2. Bâb
إِرْعَ	يِرْعَى	رَعَى	3. Bâb
إِنْسَ	يُنْسَى	نَسِيَ	4. Bâb

	Emir		Muzari		Mazi	Bâblar
Dua et	أَدْعُ	Dua ediyor	يَدْعُو	Dua etti	دَعَا	1. Bâb
Koru	إَحْمِ	Koruyor	يَحْمِي	Korudu	حَمَى	2. Bâb
Gözet	إِرْعَ	Gözetiyor	يِرْعَى	Gözetti	رَعَى	3. Bâb
Unut	إَنْسَ	Unutuyor	يَنْسَى	Unuttu	نَسِيَ	4. Bâb

Emir	Muzari Meçhul	Muzari	Mazi Meçhul	Mazi	Bâblar
أُدْعُ	يُدْعَى	يَدْعُو	دُعِيَ	دَعَا	1. Bâb
إِخْمِ	يُخْمَى	يَخْمِي	خُمِيَ	خَمَى	2. Bâb
إِرْعَ	يُرْعَى	يَرْعَى	رُعِيَ	رَعَى	3. Bâb
إِنْسَ	يُنْسَى	يَنْسَى	نُسِيَ	نَسِيَ	4. Bâb

Nâkıs fiillerin mazi çekimi

Nâkıs fiillerin mazi malumları
dört şekilde bulunurlar:

Mazi	Bâblar
فَعَا	1. Bâb
فَعَى	2. Bâb
فَعَا veya فَعَى	3. Bâb
فَعِيَ	4. Bâb

فَعَا kalibında bulunan mazi malumların çekimi:

(1. VE 3. BÂB)

Cemi	Müsenna	Müfred	Dua etti
دَعَوْا	دَعَوْا	دَعَا	3. Şahıs / Müzekker
دَعَوْنَ	دَعَتَا	دَعَتْ	3. Şahıs / Müennes
دَعَوْتُمْ	دَعَوْتُمَا	دَعَوْتُ	2. Şahıs / Müzekker
دَعَوْتُنَّ	دَعَوْتُمَا	دَعَوْتُ	2. Şahıs / Müennes
دَعَوْنَا	دَعَوْنَا	دَعَوْتُ	1. Şahıs

فَعَا kalibında bulunan mazi malumların
birinci kipinin sonundaki, aslı vav olan elif,
ikinci ve üçüncü kiplerde vav harfine dönüştü.
Dördüncü ve beşinci kiplerde düştü.
Altıncı kipten itibaren yine vav oldu.

Cemi	Müsenna	Müfred	
دَعَوَا	دَعَوَا	دَعَا	3. Şahıs / Müzekker
دَعَوْنَ	دَعَيْنَا	دَعَتْ	3. Şahıs / Müennes

فَعَى kalibında bulunan mazi malumların çekimi:

(2. VE 3. BÂB)

Cemi	Müsenna	Müfred	Gözetti
رَعَوَا	رَعَا	رَعَى	3. Şahıs / Müzekker
رَعَيْنَ	رَعَتْ	رَعَتْ	3. Şahıs / Müennes
رَعَيْتُمْ	رَعَيْتُمَا	رَعَيْتَ	2. Şahıs / Müzekker
رَعَيْنُ	رَعَيْتُمَا	رَعَيْتِ	2. Şahıs / Müennes
رَعَيْنَا	رَعَيْنَا	رَعَيْتُ	1. Şahıs

فَعَى kalibında bulunan mazi malumların

birinci kipinin sonundaki **ye**,

ikinci kipte yerinde durdu.

Üçüncü kipte **vav** oldu.

Dördüncü ve beşinci kiplerde düştü.

Altıncı kipten itibaren yine **ye** oldu.

Cemi	Müsenna	Müfred	
رَعَوْا	رَعَيْآ	رَعَى	3. Şahıs / Müzekker
رَعَيْنَ	رَعَتَا	رَعَتْ	3. Şahıs / Müennes

فَاعِي kalibinda bulunan mazi malumların çekimi:

(4. BÂB)

Cemi	Müsenna	Müfred	Unuttu
نَسُوا	نَسِيَا	نَسِيَّ	3. Şahıs / Müzekker
نَسِينْ	نَسِيَّتَا	نَسِيَّتُ	3. Şahıs / Müennes
نَسِيئُكُمْ	نَسِيئُمَا	نَسِيئَ	2. Şahıs / Müzekker
نَسِيئُكُمَّ	نَسِيئُمَا	نَسِيئِ	2. Şahıs / Müennes
نَسِينَا	نَسِينَا	نَسِيئُ	1. Şahıs

فَعِي kalibında bulunan mazi malumların

birinci ve ikinci kipleri sahih fiiller gibidir.

Üçüncü kipte **ye** harfi düştü ama ikinci harf **ötre** oldu.

Dördüncü ve beşinci kipleri sahih fiiller gibidir.

Altıncı kipten itibaren med harfi olan **ye** oldu.

Cemi	Müsenna	Müfred	
نَسُوا	نَسِيَا	نَسِيْ	3. Şahıs / Müzekker
نَسِيْن	نَسِيْنَا	نَسِيْتُ	3. Şahıs / Müennes

Nâkıs fiillerin muzari çekimi

Nâkıs fiillerin muzari malumları
üç şekilde bulunurlar:

Mazi	Bâblar
يَفْعُو	1. Bâb
يَفْعِي	2. Bâb
يَفْعَى	3. Bâb
يَفْعَى	4. Bâb

Nâkıs fiillerin muzari malumlarının çekiminde
bazı yerlerde illetli harfler aslına döner,
bazı yerlerde illetli harfler düşer,
bazı yerlerde fiilin ortanca harfinin harekesi değişir
ve bazı yerlerde okunuş kolaylığı olması açısından
cezimler atılır.

Şimdi bu değişikliklere göre her kalıptan birer örnek çekelim:

يَفْعُو kalibinda bulunan muzari malumların çekimi:

(1. BÂB)

Cemi	Müsenna	Müfred	Dua ediyor
يَدْعُونَ	يَدْعُوَانِ	يَدْعُو	3. Şahıs / Müzekker
يَدْعُونَ	تَدْعُوَانِ	تَدْعُو	3. Şahıs / Müennes
تَدْعُونَ	تَدْعُوَانِ	تَدْعُو	2. Şahıs / Müzekker
تَدْعُونَ	تَدْعُوَانِ	تَدْعِيْنَ	2. Şahıs / Müennes
نَدْعُو	نَدْعُو	أَدْعُو	1. Şahıs

يَفْعِي kalibinda bulunan muzari malumların çekimi:

(2. BÂB)

Cemi	Müsenna	Müfred	Koruyor
يَحْمُونَ	يَحْمِيَانِ	يَحْمِي	3. Şahıs / Müzekker
يَحْمِينَ	تَحْمِيَانِ	تَحْمِي	3. Şahıs / Müennes
تَحْمُونَ	تَحْمِيَانِ	تَحْمِي	2. Şahıs / Müzekker
تَحْمِينَ	تَحْمِيَانِ	تَحْمِينَ	2. Şahıs / Müennes
نَحْمِي	نَحْمِي	أَحْمِي	1. Şahıs

يَفْعَى kalibında bulunan muzari malumların çekimi:

(3. ve 4. BÂB)

Cemi	Müsenna	Müfred	Unutuyor
يُنْسَوْنَ	يُنْسِيَانِ	يُنْسَى	3. Şahıs / Müzekker
يُنْسَيْنَ	تُنْسِيَانِ	تُنْسَى	3. Şahıs / Müennes
تُنْسَوْنَ	تُنْسِيَانِ	تُنْسَى	2. Şahıs / Müzekker
تُنْسَيْنَ	تُنْسِيَانِ	تُنْسَيْنَ	2. Şahıs / Müennes
نُنْسَى	نُنْسَى	أُنْسَى	1. Şahıs

Nâkıs fiillerin emir çekimi

Nâkıs fiillerin emirleri
üç şekilde bulunurlar:

Mazi	Bâblar
أَفْعُ	1. Bâb
إِفْعِ	2. Bâb
إِفْعَ	3. Bâb
إِفْعَ	4. Bâb

أَفْع kalibında bulunan
mazi malumların çekimi:
(I. BÂB)

Cemi	Müsenna	Müfred	Dua et, çağır
أَدْعُوا	أَدْعُوا	أَدْعُ	2. Şahıs / Müzekker
أَدْعُونَ	أَدْعُوا	أَدْعِي	2. Şahıs / Müennes

إِفْعِ kalibinda bulunan
mazi malumların çekimi:
(2. BÂB)

Cemi	Müsenna	Müfred	Koru
إِخْمُوا	إِخْمِيَا	إِخْمِ	2. Şahıs / Müzekker
إِخْمِينَ	إِخْمِيَا	إِخْمِي	2. Şahıs / Müennes

إِفْعَ kalıbında bulunan
mazi malumların çekimi:
(3. ve 4. BÂB)

Cemi	Müsenna	Müfred	Unut
اِنْسَوْا	اِنْسَيَا	اِنْسَى	2. Şahıs / Müzekker
اِنْسَيْنَ	اِنْسَيَا	اِنْسَيَ	2. Şahıs / Müennes

İSM-i FÂİL
VE
İSM-i MEF'ÛL
KALİPLERİ

İsm-i Mef'ûl Müennes	İsm-i Mef'ûl Müzekker	İsm-i Fâil Müennes	İsm-i Fâil Müzekker	Bâblar
مَدْعُوَّةٌ	مَدْعُوٌّ	دَاعِيَةٌ	دَاعٍ	1. Bâb
مَحْمِيَّةٌ	مَحْمِيٌّ	حَامِيَةٌ	حَامٍ	2. Bâb
مَرْعِيَّةٌ	مَرْعِيٌّ	رَاعِيَةٌ	رَاعٍ	3. Bâb
مَنْسِيَّةٌ	مَنْسِيٌّ	نَاسِيَةٌ	نَاسٍ	4. Bâb

ÖRNEKLER

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

6 | En'âm Suresi 40. âyet

أَغَيْرَ اللَّهِ تَدْعُونَ

Siz Allah'tan başkasını mı çağırırsınız?

دَعَا Dua etti, çağırdı

أَغَيْرَ اللَّهِ

Allah'tan başkasını mı

تَدْعُونَ

çağırırsınız

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

17 | İsrâ Suresi 37. âyet

وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا

Yeryüzünde böbürlenerek yürüme.

مَشَى Yürüdü

وَلَا تَمْشِ
فِي الْأَرْضِ
مَرَحًا

yürüme

yeryüzünde

böbürlenerek

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

89 | Fecr Suresi 11. âyet

الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبِلَادِ

Bunlar şehirlerde azgınlık eden kimselerdi.

طَغَى Aşırı gitti

الَّذِينَ طَغَوْا
فِي الْبِلَادِ

O kimseler ki azgınlık ettiler
şehirlerde

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

5 | Mâide Suresi 119. âyet

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ

Allah, onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır.

رَاضِي Razi oldu

رَضِيَ اللَّهُ

Allah razı oldu

عَنْهُمْ

onlardan

وَرَضُوا

onlar razı oldular

عَنْهُ

O'ndan

Kur'ân-ı Kerim'de geçen
bazı nâkıs fiiller:

NÂKİS FİİLLER / BİRİNCİ BÂB

دَعَا

Dua etti, çağırđı

عَنَا

Haddi aşđı

تَلَا

Okudu, takip etti

بَلَا

Denedi

عَفَا

Affetti

نَجَا

Kurtuldu, kurtardı

كَسَا

Giydirdi

مَحَا

Sildi, yok etti

NÂKİS FİİLLER / İKİNCİ BÂB

شَرَى

Sattı

كَفَى

Yeterli oldu

هَدَى

Yol gösterdi

قَضَى

Yerine getirdi

مَشَى

Yürüdü

سَقَى

Suladı

جَرَى

Aktı

جَزَى

Karşılığını verdi

دَرَى

Bildi

بَغَى

Zulmetti

NÂKİS FİİLLER / ÜÇÜNCÜ BÂB

طَغَى

Aşırı gitti

نَهَى

Yasakladı

رَعَى

Gözetti

NÂKİS FİLLER / DÖRDÜNCÜ BÂB

رَضِيَ

Razı oldu

بَقِيَ

Kaldı

نَسِيَ

Unuttu

تَقَيَّ

Karşılaştı

ظَنِيَ

Zengin oldu

خَشِيَ

Korktu

Lütfen
abone olmayı
unutmayalım 😊

